

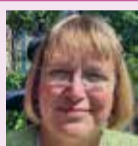
Tweemaandelijks uitgave Protestantse Gemeente Wassenaar • nr. 86 • juni/juli '26 • www.pkn-wassenaar.nl

In dit nummer

Pagina 2:
Haags Barokgezelschap
Op 10 mei vierde het Haags Barokgezelschap een jubileum: het voerde zijn 200ste cantate uit in de Dorpskerk.

Pagina 3:
Tanka's
Op 23 mei tijdens de expositie *Dwars op de tijd* over de psalmen presenteert Mieke van den Berg een dichtbundel met 151 tanka's.

Pagina 5:
Kerkelijke organisatie
Classis, synode, moderamen: hoe is de landelijke kerk georganiseerd en welke overlegorganen zijn er?

Pagina 7:
Bijbelanalyse
Gemeentelid Egbert Bos analyseert elke veertien dagen met een groep van tien mensen teksten uit de Bijbel. Hoe gaat hij te werk?

Late pinkster

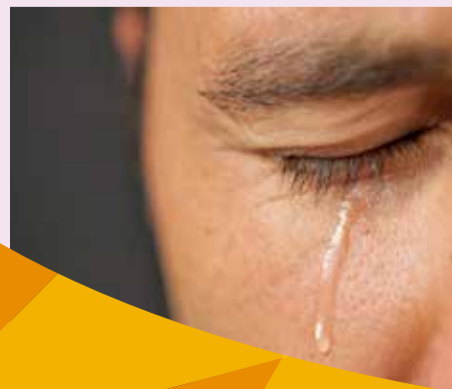
Ik vond twee oude professoren, de ene grijs, de andere kaal, geheel in het bestaan verloren van droge stof en schilfers taal.

Zij voegden zwijgzaam met penselen fragment aan rafelig fragment, geen zucht kwam uit hun stroeve kelen, geen kuchje uit hun kakement.

Maar het gesnipperte ging spreken, de lieden, alle waardigheid ten spot, zag ik de tranen uit de ogen breken,

een kreet ontkwam hun dorre strot, uit pulver groeide taal en teken, uit stof en as de stem van God.

Uit: Jaap Zijlstra, *Olijftak*

Pinkstermeditatie

Woorden om in te wonen

Martin Whatson (Noorwegen, 1984) – *Behind the curtain*, 2024

Ooit zei een Amsterdamse wethouder het in een taal die niet echt geschikt is voor een meditatie in Gemeentenuws. Maar los daarvan ben ik zo vrij om het niet met hem eens te zijn. Overigens kwam ik erachter dat in de loop van de tijd zijn uitspraak nogal aangedikt is en dat zijn oorspronkelijke uitspraak ook in een meditatie allang geen opzien meer zou baren. Hij zei letterlijk: 'In geouwehoer kun je niet wonen.' In gelul trouwens ook niet.

Door Evert Jan de Wijer

We snappen dat. En we snappen dat vandaag misschien des te meer. In

wat uiteindelijk in de protestantse kerk een van zijn meest geliefde liederen is geworden, *Lied aan het licht* van Huub Oosterhuis, wordt het ook nadrukkelijk zo gezegd: 'Taal zal alleen verwoesting zaaien.' We kennen dat en wij maken dat dagelijks mee. Op zijn onschuldigst is dat het noodlottige misverstand maar het kan ook ronduit gemeen, haatzaaiend en haatdragend zijn.

Schelden doet pijn

Wie meent dat het woord volkomen vrij kan zijn, onderschat zijn kracht tot verheffing, maar ook tot vernietiging. Schelden doet wel degelijk pijn. Woorden kunnen er volkomen naast zijn. Mis-

plaatst. Leeg en verwaten. Veel te veel, te snel en niet op zijn plaats. Er wordt inderdaad heel wat afgeouwehoerd op tv, op de socials en in onze omgeving. Aan woorden geen gebrek. Maar de vraag is: kun je erin wonen?

Wethouder Jan Schaefer dacht van niet. Maar ik wil toch de mogelijkheid niet uitsluiten. Zou het bijvoorbeeld kunnen met tien woorden als wegwijzers richting vrede voor alle volken? Als teken van hoe het leven hier kan zijn? Zou het gaan met taal als tongen van vuur die ons de goede afloop van alle dingen voorzegt?

>> Lees verder op pagina 3

Wijdehorst: gastvrije en regeneratieve tuin

Erwin de Jong is de drijvende kracht achter het project Wijdehorst, 'een gastvrije, regeneratieve tuin' aan de Rijksstraatweg in Wassenaar. Wijdehorst is tuinderij, winkel en terras ineen, waar je superverse groente, bloemen, tuinplanten, zaden, kruiden en streekproducten kunt kopen. En dat is nog lang niet alles. We brachten er een bezoek.

>> Lees verder op pagina 4

Colofon

Dit informatieblad is een uitgave van de Protestantse Gemeente Wassenaar en verschijnt eenmaal per twee maanden.

Oplage:

1.650 exemplaren

Redactieadres:

Protestantse Gemeente Wassenaar
Kerkelijk bureau
Schoolstraat 4
2242 KH Wassenaar
www.pkn-wassenaar.nl
(070) 511 40 68

Openingstijden kerkelijk bureau:

Maandag, dinsdag en donderdag van
9.00-12.30 uur
info@pkn-wassenaar.nl

Predikanten:

Ds. E. de Paauw,
edepaauw@pkn-wassenaar.nl
Ds. E.J. de Wijer,
ejdewijer@pkn-wassenaar.nl

Rekeningnummers:

NL84 RABO 0373 7321 71

t.n.v. Protestantse Gemeente te
Wassenaar (kerkelijke bijdrage en
collectebonnen)

NL95 RABO 0128 0850 02

t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente
Wassenaar (diaconale giften en giften
kerkwebradio)

NL53 RABO 0373 7322 44

t.n.v. Protestantse Gemeente Wassenaar
inzake kerkblad

Redactie en redactieraad:

Edwin van Dongen, Henk Hogewoning
(eindredactie), Rick van Keulen, Marianne
Mewissen, Esther de Paauw en Evert
Jan de Wijer

Redactionele ondersteuning:

Anja Barends

Opmaak en druk:

Duocore, Katwijk

Post voor de redactie:

redactiegemeentenieuws@gmail.com
of per post naar het kerkelijk bureau
(zie boven)

Haags Barokgezelschap voert 200ste cantate uit in Dorpskerk

Op 10 mei vierde het Haags Barokgezelschap een jubileum: het voerde zijn 200ste cantate uit in de Dorpskerk. Dat was BWV 11 Himmelfahrts Oratorium. Cantor-organist Rijk Jansen gaat naar aanleiding hiervan in op de geschiedenis van de cantate en de invulling hiervan door het Haags Barokgezelschap in Wassenaar.

Door Rijk Jansen

De Dorpskerk heeft een rijke geschiedenis op het gebied van kerkmuziek. Belangrijke namen uit het recente verleden: Hendrik Leendert Oussoren (van 1937 tot 1961 organist van de Dorpskerk), actief in de Vereniging voor Protestantse Kerkmuziek. Daarmee stond hij aan de basis van de authentieke uitvoering van de oude muziek. In zijn lijn ging ook Jan van Biezen door, niet alleen op kerkmuzikaal terrein (voorzitter muziekcommissie Liedboek 1973), maar ook op orgelbouwgebied: zo was hij onder andere adviseur bij de restauratie van het Hinsz-Van Dam-orgel in 1973.

Deze restauratie was mede reden tot oprichting van de Muziekcommissie Dorpskerk Wassenaar in 1976. Hiermee was de start van de kerkconcerten een feit. Twee jaar daarvoor, in 1974, waren de cantatediensten al gestart. Vanaf juli 1989 werden deze muzikaal ingevuld door het Haags Barokgezelschap onder leiding van Jaap Hillen.

Vocale muziek

De term 'cantate' ontstond in de zeventiende eeuw in Italië: vocale muziek met daarin veel ruimte voor expressie en effecten. De eerste composities waren aria's voor solostem. Later werden dit 'concerten' voor vier zangers met basso continuo, eventueel aangevuld met andere instrumenten. Heinrich Schütz nam deze vernieuwingen over met zijn Geistliche Konzerte. Navolgers waren D. Buxtehude en vervolgens J.S. Bach en G. Ph. Telemann.

De lutherse theoloog en dichter Erdmann Neumeister (1671-1756) is verantwoordelijk voor de term 'cantate' als aanduiding voor lutherse kerkmuziek van na 1700. Hij voegde poëtische teksten toe aan

Bijbelteksten en koralen en dit geheel werd op muziek gezet. Deze vorm werd snel populair. Zo kwam de cantate als plaatsvervanger van het evangeliemotet, dat tot dan toe had gefunctioneerd als verdieping van de Bijbellesing.

Johann Sebastian Bach

In juni 1723 begon Johann Sebastian Bach als cantor van de Thomaskerk in Leipzig. Vanaf dat moment schreef hij wekelijks een cantate. Daarin werd de Bijbellesing van die zondag toegelicht als een muzikale preek, met aria's en recitatieven. Ze klonken na de evangelielering, voor de preek.

Vanaf juni 1724 volgde hij een andere weg: elk van de veertig cantates uit deze jaargang werd gebaseerd op een bekend kerklied. Onder deze cantates zijn maar liefst acht liederen van Luther uit 1524 te vinden, onder andere: *Aus tiefer Not schrei ich zu dir* (BWV 38), *Ein feste Burg ist unser Gott* (BWV 80), *Nun komm der Heiden Heiland* (BWV 62). Het openingskoor van deze cantates is gebaseerd op de eerste strofe van het lied, de laatste strofe is vaak een eenvoudige zetting als slotkoraal. Daartussen is de tekst van de overige strofes bewerkt tot aria's en recitatieven.

Menselijke emoties

Bach was een meester in het uitbeelden van de menselijke emoties. Door de oude stemming had elke toonsoort een eigen karakter. Ook de instrumentkeuze is bepalend voor de sfeer. Maar vooral de toonvolgorde en de afstanden daartussen spelen een belangrijke rol. De troostende waarde van deze composities wordt door liefhebbers ervaren, door velen uitsluitend op gevoelsniveau, door anderen op basis van begrip van tekst of inzicht in de muzikale structuur. Ze kunnen dan ook beschouwd worden als belangrijk cultureel erfgoed, binnen en buiten de kerk.

Cantatedienst

In Wassenaar wordt de cantatedienst geopend en afgesloten op het fraaie Hinsz-Van Dam-orgel met muziek van Bach of uit de kring rondom Bach. Het Haags Barokgezelschap vult de cantates in de Dorpskerk sinds 1989 muzikaal in.

Het gezelschap is in 1984 opgericht door Jaap Hillen (1923-2008), een geboren koorleider. Hij was dirigent van vele koren in geheel Nederland. In 1986 richtte hij de cantorij van de Nieuwe Badkapel in Scheveningen op. In 2008 is Jaap Hillen opgevolgd door Gilles Michels (1961). ■

Nils Holger Moormann *Bookinist* bij Haasnoot interieurs in Wassenaar.

haasnoot interieurs
Langstraat 29 Wassenaar / haasnoot.com

Beveiligingen
deskundig & betrouwbaar
Van Zuylen van Nijeveltstraat 244/246, 2242 LL Wassenaar

Beveiliging
Data
Electrotechniek
Telecom
EIB systemen

www.i-ami.nl

070-511 67 38

Koninklijke onderscheiding voor diaken Lyda Nell

Rond Koningsdag werd diaken Lyda Nell benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Lyda zet zich al vele jaren met grote betrokkenheid in als vrijwilliger, meldde de gemeente Leidschendam-Voorburg in een persbericht.

Sinds 2010 ondersteunt zij slachtoffers van misdrijven bij Slachtofferhulp Nederland. Met haar empathie en luisterend vermogen biedt zij zowel praktische als emotionele hulp, ook in complexe en zware situaties. Daarnaast dacht zij als

lid van de vrijwilligersraad actief mee over het beleid en de belangen van vrijwilligers.

Drijvende kracht

Binnen de Protestantse Gemeente Wassenaar is zij al sinds 2005 een drijvende kracht. Als lid van de diaconie levert zij onder andere een bijdrage aan het organiseren van activiteiten, beleidsvorming en het bieden van geestelijke ondersteuning. ■

Nieuwe tentoonstelling Kerk & Kunst

Tanka's openen vensters van troost en hoop

Op zaterdag 23 mei opent de commissie Kerk & Kunst de tentoonstelling *Dwars op de tijd*, een bijzondere expositie van woorden en afbeeldingen bij de psalmen. Tijdens deze opening in de Messiaskerk presenteert Mieke van den Berg haar dichtbundel met 151 tanka's. Volgens Wikipedia is de tanka een lyrisch gedicht van vijf regels met doorgaans 5-7-5-7-7-lettergrepen.

Door Marianne Mewissen

Hoe kwam je erbij om tanka's bij de psalmen te maken?

"Vanaf 1992 schrijf ik gedichten, het thema veranderde steeds en ook de vorm. Eerst waren het sonnetten van veertien regels. Toen Janneke van Laar mij vroeg voor haar bundel van botanische tekeningen gedichten te schrijven, probeerde ik vaak de impressie van de tekening kort en bondig in de vorm van een haiku of tanka te vatten. Je zoekt naar een woord dat zin geeft en betekenis."

Waarom juist bij de psalmen?

"Kort na de verschijning van dat boek kreeg ik op een wonderlijke manier een spreekwoord aangereikt met een link naar een psalm. Dat spreekwoord had zeven lettergrepen. Dat inspireerde mij om daarover een psalm te schrijven, daarna volgden er tanka's bij mij bekende psalmen, bijvoorbeeld psalm 23, 139 en 43. Daarna vroeg ik een aantal mensen naar hun lievelingspsalm. Dan maakt vooral wat erbij verteld wordt, diepe indruk. Zo was dat bij iemand die psalm 37 noemde, omdat 'zijn moeder hem daardoor leerde het goede te doen'."

Waarom 151 tanka's bij 150 psalmen?

"Laat dat maar een vraag blijven tot de presentatie van mijn boek bij de opening. De redacteur van de uitgeverij, Anderszins, heeft een verrassende vorm bedacht: vierkant. De bundel kan open blijven als je hem neerlegt en is gedrukt

Mieke van den Berg

op 'eerlijk' Nederlands papier. De omslag is een schets op karton van Thijs Schaap, vroeger onderwijzer op school Den Deijl. Hij woonde toen bij ons in huis."

Dwars op de tijd is een intrigerende titel...

"Ja, de psalmen zijn van alle tijden, ruim 4000 jaar oud. Ze waren altijd van betekenis, vooral in perioden van verschrikkingen. Dwars op de tijd bieden ze een venster op een werkelijkheid van troost en hoop. Zo ook in onze tijd, omdat ze een gids zijn waarmee we het hedendaags geweld 'in Gods naam' aankunnen. Toen ik met dit werk bezig was, ben ik steeds meer van de psalmen gaan houden."

Onnoemelijk veel mensen hebben de psalmen in eigen bewoordingen gevat. Er zijn ook veel kunstenaars die op ander vlak met de psalmen bezig zijn geweest. De kunstenaars van de schilderijen en afbeeldingen die we exposeren, verbeelden in diverse stijlen, materialen en kleurgebruik hun impressies bij een viertal psalmen. Het was een feest om die veertien werken bij elkaar te brengen." ■

>> Vervolg pinkstermeditatie

Woorden om in te wonen

Het wonder van Pinksteren is dat daar een taal geopenbaard wordt die de harten raakt. Een universele taal die alle barrières en opgeworpen misverstanden slecht. De taal van het hart die zich uit in de manier waarop iemand loopt, zijn kopje thee vasthoudt en dat er zo af en toe een woord is dat ons raakt en ons op de benen zet.

Zoete dronkenschap

Die woorden worden geschonken en daarvan gaat het stromen op het Pinksterfeest. In een soort zoete dronkenschap ruist het van goede en zachte woorden ons heen. Woorden om ons te rusten in te leggen. Woorden vol van veiligheid en goed vertrouwen. Woorden om in te gaan. Woorden die op het licht zijn geijkt.

Met Pinksteren wordt ons de droom geschonken dat het toch wel zou kunnen. Dat ze bestaan: woorden die het hart raken en onze geest vervoeren. Woorden als wonderen om ons heen. Woorden om in te wonen. ■

Cheque voor de Dorpskerk

Het is een jaarlijks ritueel op Koningsdag: het uitreiken van een cheque door de Stichting Monument Dorpskerk aan Hans van Kesteren, voorzitter van het college van kerkrentmeesters. Het bedrag dat dit jaar op de cheque stond, is 35.000 euro. Dit zal worden gebruikt om het monumentale kerkgebouw te verduurzamen. ■

dwars op de tijd tanka's bij de psalmen

In samenwerking met de commissie Kerk & Kunst Messiaskerk presenteert Mieke van den Berg haar bundel op zaterdag 23 mei 2026 om 15.00 uur in de Messiaskerk te Wassenaar

Kerk & Kunst Messiaskerk nodigt u van harte uit voor de feestelijke boekpresentatie van Mieke van den Berg *dwars op de tijd tanka's bij de psalmen*

De opening zal muzikaal worden omlijst door de harpiste Regina Ederveen. Er zal een expositie zijn van diverse afbeeldingen van kunstenaars bij vier psalmen.

Wij hopen u op zaterdag 23 mei 2026 om 15.00 uur te mogen begroeten in de Messiaskerk, Zijllaan 57, 2241 KC Wassenaar

Tijdens de borrel kunt u de bundel aanschaffen voor € 20,- mogelijkheden van betalen: contant, via QR-code en via pinpas. Ook is de uitgever Anderszins aanwezig met haar boekentafel.

De expositie is ook te bezichtigen op zaterdag 30 mei om 15.30 uur. Dan zal Mieke ook vertellen over haar bundel en daaruit voordragen.

Kerk & Kunst
06-17149643

VAN EDE

INTERNATIONAL MOVING

VERLENGDE HOGE KLEI 60 - WASSENAAR - HOLLAND

WWW.VANEDE.COM - T. (070) 511 34 26

STERK IN VERHUIZEN.

SINDS 1923

'Hier leeft het wij-gevoel'

Een van onze actieve kerkleden, Erwin de Jong, is onlangs met pensioen gegaan. De gedachte was om hem te vragen als vrijwilliger voor het inloophuis, maar hij gaf te kennen dat zijn hart nu vooral uitgaat naar het werk op de Wijdehorst. We gingen bij hem langs op zijn 'gastvrije, regeneratieve tuin'.

Door John Mewissen

De Wijdehorst blijkt te zijn gevestigd op de plek waar voorheen het bedrijf van Bert Griffioen (voorzitter van de diaconie) was. Die grond is sinds 2023 in het bezit van Het Land van Ons. Het terrein is zeven hectare groot en ligt op een prachtige plek aan de Rijksstraatweg tussen de Horsten en de wijk Kerkehout. Het zicht op het vogelrijke veenweidegebied reikt tot aan de horizon.

"De plek verkoopt zichzelf", zegt Erwin de Jong, de drijvende kracht achter het project Wijdehorst. "We krijgen steeds meer bekendheid. De bezoekers maken elkaar enthousiast. De reclame gaat van mond tot mond."

Wat is het geheim van jullie bedrijf?
"Het is een agrarisch bedrijf", vertelt Erwin. "De basis is de tuinderij waar tuin-

planten, groenten, bloemen en kruiden worden geteeld. Hier wordt duurzaam, gezond lokaal voedsel geproduceerd. Alle producten zijn onbespoten. De biodiversiteit wordt bevorderd door elementen als ecologische oevers, strokenteelt en een voedselbos. Op onze website hebben we naar een passende beschrijving gezocht: 'Een gastvrije, regeneratieve tuin te Wassenaar'. We willen niet alleen opbrengsten uit de grond halen maar ook nieuwe ontwikkelingen genereren."

Een middagje genieten dus.

Bij de tuinderij waar tuinplanten worden verkocht, is ook een winkel waar je superverse groente, zaden, kruiden en streekproducten kunt krijgen. Je kunt ook een abonnement nemen op een wekelijks seizoensgebonden groentepakket. Er zijn in de regio zeven afhaalpunten voor die pakketten. Daarnaast wordt er geleverd aan lokale winkels. Abonnementen zijn er ook voor de bloemenpluktuin.

"Op ons terras kun je genieten van heerlijke streekgebonden producten elke vrijdag-, zaterdag- en zondagmiddag", vertelt Erwin enthousiast. "Een prima uitje voor een middagje genieten met familie of vrienden. Onze eventengroep faciliteert vergaderingen, feesten, lunches en de zogeheten vrije tafel met diners, alles gecombineerd met een rondleiding. Een uitstekende plek om een jubileum of verjaardag te vieren. Trouwens: ook als vergaderlocatie is ons bedrijf heel geschikt. Een van onze professionele medewerkers is chef-kok in de nieuw

geïnstalleerde bedrijfskeuken en zij zorgt voor bijzondere arrangementen."

Dat vraagt heel wat van de bedrijfsleiding. Hoe doen jullie dat?

"De coöperatie Wijdehorst – 150 leden – pacht het land van Het Land van Ons. De leden hebben een of meer certificaten waarmee ze feitelijk een oogstaandeel gekocht hebben. Iedere certificaathouder heeft één stem. Ik heb als directeur en pachter 50 procent van de stemmen, maar onze werkwijze is gebaseerd op sa-

ALLE AANDACHT
VOOR AFSCHEID
NAAR WENS EN
HERINNERING

OMEN
UITVAARTZORG
MET MEERWAARDE

Huys van Herinnering

Oostdorperweg 151
2242 NJ Wassenaar
☎ 070 514 61 00

info@omen-uitvaartzorg.nl
www.omen-uitvaartzorg.nl

FACILITEITEN VOOR HET VERZORGEN VAN:

- UITVAARTEN
- OVERLEDENEN
- OPBARINGEN
- CONDOLEANCES
- AFSCHEIDSBIJENKOMSTEN
- MEMORIALS

INFORMATIEPUNT VOOR HET:

- BESPREKEN VAN UITVAARTEN
- REGISTREREN VAN UITVAARTWENSEN
- DEPOSITO EN UITVAARTVERZEKERINGEN
- GEDENKTEKENS - URNEN - SIERADEN
- UITVAARTKISTEN

Diaconia

Lief en leed op diaconaal gebied

In de afgelopen periode is er op het erf van de diaconie weer het nodige de revue gepasseerd. We zetten het op een rij.

Door Bert Griffioen

De gemeente bereikte het bericht van het overlijden van Rinse Frans Westerman. Frans was een zeer betrokken lid van de gemeente rond de Messiaskerk, waar hij een bekende verschijning was en tot op hoge leeftijd de diensten bezocht. Frans is diaken geweest. De precieze periode is helaas niet meer exact te achterhalen.

Hiertegenover staat het verheugende bericht over het uitreiken van een koninklijke onderscheiding aan diaken Lyda Nell in de gemeente Leidschendam-Voorburg, haar huidige woonplaats. Onze felicitaties gaan naar Lyda, die zich onvermoeibaar voor de diaconie blijft inzetten.

Paaslunch

Op woensdag 14 maart organiseerde de diaconie in zeer goede samenwerking met Altijd Welkom de traditionele paaslunch in de Kievietkerk. Er werden circa 110 bezoekers geteld, waarmee de kerk, waarin ronde tafels waren opgesteld, goed bezet was. Aat Schornagel presenteerde de inmiddels traditionele quiz waarin de Bijbelkennis goed op de proef werd gesteld. Er was een paasverhaal van dominee Evert Jan de Wijer, er werd gezongen onder muzikale leiding van Kees van Delft en de soep en broodjes waren na afloop schoon op.

Als altijd liep ook de noodhulp in samenwerking met RK Caritas en de Stille Kracht door, een steeds soepeler verlopende coöperatieve manier van werken. Met de Caritas zijn de bijdragen aan het steunfonds van SMOW afgestemd, evenals het uitreiken van Jumbo-bonnen die vanuit Caritas en diaconie beschikbaar worden gesteld aan degenen die wat extra boodschappen nodig hebben. Voor de verdeling zorgen de casemanagers van SMOW.

Bemensing diaconie

Een punt van zorg is de bemensing van de diaconie. Komend najaar zullen drie diakenen met een zeer lange staat van dienst afscheid nemen, namelijk scriba Suzanne Spruijt, Bob Schuchhard en Henk Hogewoning. Mede in het kader van de verjonging van het team zou het heel fijn zijn als enkele jongere gemeentelieden bereid zouden zijn een periode als diaken te willen optreden. Mocht u kandidaten weten, laat het dan weten. Zij zullen vervolgens door het moderamen van de diaconie gepolst worden. ■

Erwin de Jong

menwerken met de drie V's van vrijheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen.

De vrijwilligers, die meestal ook een certificaat hebben, handelen tamelijk autonoom. Zij worden ondersteund met advies door vrijwilligers zoals Reinout en Merlijn, van huis uit tuinders. De winkel, het terras met catering en de evenementen worden door ongeveer vijftig vrijwilligers gerund. Zij zijn vrijwel elke week gedurende één of meer dagdelen

aanwezig. We verdelen de taken onderling in goed overleg. Onze vrijwilligersapp heeft 260 volgers."

Wat is het verschil met een volkstuin?

"Daar is het toch meer ieder voor zich. Hier leeft het wij-gevoel. Dit land is van ons. De opleiding aan de hogere hotelschool heeft me ondernemingszin bijgebracht en mij vooral geleerd hoe je gastvrij kunt zijn." ■

Column | Richard van Roessel

Wensen na de dood

Als uitvaartbegeleider ben ik nu elf jaar actief in dit mooie en vaak liefdevolle vak. Na de vraag om een column te schrijven over mijn leven als uitvaartman, kwamen twee gebeurtenissen direct naar voren.

Een jonge vader overleed na een intens ziekbed. Over de dood wilde hij niet praten. Na zijn toch nog onverwachte overlijden wilde zijn vrouw hem laten cremëren, als een symbolische verbranding van de vreselijke ziekte waaraan hij leed. Ik was die ochtend bij haar en maakte de reservering bij het crematorium. In de middag haalde zij haar jonge kinderen van school en deelde het overlijden van hun vader en haar wens om hem te cremëren. Hoe jong de kinderen ook waren, ze wilden absoluut dat vader begraven zou worden. Een voor allen pijnlijke beslissing, die je op zo'n moment helemaal niet wilt hoeven nemen... maar ja, man en vader had niets uitgesproken. Uiteindelijk werd het een hele liefdevolle begrafenis.

Mijn eigen partner Mieke is vier jaar geleden geheel onverwachts overleden. Veel te jong, pas 48 jaar, om vooraf de dood al te bespreken. Ik vond een natuurgraf bij haar geboorteplek in Zuid-Limburg het beste bij haar passen en legde dat voor aan mijn schoonouders, die instemden. De dag erna belde schoonvader dat hij zijn dochter toch wilde laten cremëren. Echt even een (ongewenste) impasse. Omdat Mieke en ik niet getrouwd waren, heb ik uiteindelijk de wens van mijn schoonvader ingewilligd.

Twee voorbeelden die duidelijk maken hoe het je naasten helpt als je bij leven aangeeft wat jouw voorkeur heeft bij een onvermijdelijk afscheid ooit, zonder dat je alles tot in detail hoeft uit te werken. De wensen kunnen rustig in een la verdwijnen als je het gedeeld hebt, en kunnen later veel extra leed, juist op zo'n moment, voorkomen.

Ondertussen klinkt hier uit de speaker Mahlers Tweede Symfonie *Sterben werd'ich um zu Leben*; de dood als onvermijdelijk onderdeel van het leven. Carpe diem.

Richard van Roessel is werkzaam bij Maestro-Uitvaarders in Wassenaar

Classis, synode, moderamen

Hoe is de landelijke kerk georganiseerd?

Protestantse kerken zijn vaak lokaal georiënteerd. Iedere protestantse gemeente bestuurt zichzelf. Er zijn geen bisschoppen, kardinalen of pausen die het beleid van bovenaf bepalen. Toch staan de lokale gemeenschappen niet op zichzelf, maar maken deel uit van een landelijke kerk. Plaatselijke gemeenschappen komen dan ook samen in meerdere vergaderingen.

Door Esther de Paauw

Vroeger had elke plaatselijke gemeente een afvaardiging naar de classis, een groep gemeenten uit één bepaalde regio.

Vanuit de classis was er een afvaardiging naar de synode. Vanwege de teruggang in kerkleden en daarmee een verminderde beschikbaarheid van ambtsdragers heeft men zeven jaar geleden de toen bestaande zeventig classes samengevoegd en teruggebracht naar elf. Dat betekent dat niet iedere lokale gemeenschap een directe vertegenwoordiger meer heeft in de classis. Tegelijkertijd probeert men wel in iedere classis een goede afspiegeling te hebben van de diverse gemeentes.

Synode

Vanuit de classis worden er nog steeds mensen afgevaardigd naar de synode. De

synode is de landelijke vergadering en bestaat uit 62 ambtsdragers. Het is haar taak leiding te geven aan de landelijke zaken aangaande de kerk. Ze vergadert minimaal twee keer per jaar.

Thema's die op dit moment in de synode spelen zijn de ontwikkeling van een nieuwe ambtsvisie op predikanten en kerkelijk werkers, lichter kerk-zijn, en de duurzaamheid van de evangelisch-lutherse gemeenten. De synodevergaderingen zijn live online te volgen via de site van de PKN. Agenda's en synodebesluiten worden eveneens op de site gepubliceerd.

Moderamen

Waar de synode de plek is waar besluiten worden genomen en beleid wordt

bepaald, vormt het moderamen het dagelijks bestuur van de PKN. Het moderamen telt vijf leden en vergadert iedere twee weken.

De huidige voorzitter is Trijnie Bouw. Sinds 1 juli 2025 is Kees van Ekris onze scriba. Met name de scriba vertegenwoordigt de PKN in kerkelijke en maatschappelijke verbanden. Voorzitter Trijnie Bouw noemt Van Ekris een aanstekelijke theoloog, met hart voor de kerk, de samenleving en de individuele mens. "Zijn spreken en optreden dagen je uit, inspireren en zorgen voor beweging. Vanuit zijn geloof is gemeenschap en gemeenschapsvorming een gave en een opdracht." ■

Het gebouw van de PKN in Utrecht

De Horsten
uitvaartverzorging
WASSENAAR & VOORSCHOTEN

Een vertrouwd gezicht in Wassenaar & Voorschoten

Wanneer u in uw directe omgeving te maken krijgt met een overlijden, kunt u - 24 uur per dag - contact met ons opnemen

www.dehorstenuitvaartverzorging.nl
info@dehorstenuitvaartverzorging.nl

Wassenaar: tel. 070 - 514 43 45 (24 uur per dag)
 Voorschoten: tel. 071 - 561 08 00 (24 uur per dag)

De Horsten Uitvaartverzorging, Postbus 1011, 2240 BA Wassenaar

De rekensom van de tijd

Stel je voor dat iedere Nederlander één uur per week zou besteden aan hulp aan iemand van buiten de eigen vertrouwde kring. Dat zijn zeventien miljoen uren aan aandacht, hulp en verbinding per week. In dat uur kun je geen wereldhongerprobleem oplossen, maar je kunt wel de eenzaamheid van een buurvrouw doorbreken, een kind helpen met taalachterstand of het groen in de buurt opknappen.

Door Rick van Keulen

Het misverstand rondom onze huidige kijk op vrijwilligerswerk is dat we vaak denken dat het groots en meeslepend moet zijn. We associëren het met jarenlang bestuurslidmaatschap of elke zaterdag op het sportveld staan. Die drempel is voor velen te hoog. De werkelijke winst zit in de democratisering van de hulp: kleine, hapklare brokjes tijd die samen een enorm sociaal vangnet vormen.

Passende jas

Neem het klassieke voorbeeld: je benoemt iemand tot penningmeester van een voetbalvereniging omdat diegene toevallig handig is met Excel, maar als het hart daar niet ligt, wordt het een zware opgave. Cijfers controleren, begrotingen opstellen en contributies innen is cruciaal voor het voortbestaan van een

club, maar het vraagt om een specifieke zakelijke energie. Als die persoon eigenlijk veel meer voldoening haalt uit menselijk contact, empathie en nabijheid, dan draagt hij of zij een jas die simpelweg niet past.

Diezelfde persoon kan van onschatbare waarde zijn op een heel andere plek: bijvoorbeeld het hospice. Waar de voetbalclub vraagt om structuur en regels, vraagt een hospice om stilte, een luisterend oor en de moed om er te zijn in de laatste fase van iemands leven. Het is de 'onzin' van onze huidige vrijwilligerscultuur dat we mensen vaak in rollen duwen die niet bij hen passen, puur om een vacature te vullen. Een opgebrande penningmeester stopt er na een jaar mee, maar een vrijwilliger die op de juiste plek zit, bloeit op en houdt het jaren vol.

Zingeving

De 'zin' van vrijwilligerswerk in kerkelijk verband zit hem vaak in de diepere laag. Waar de overheid zich richt op protocollen en budgetten, richt de kerk zich op de mens. Of het nu gaat om de koffieochtend voor eenzame buurtbewoners, de voedselbank of een bezoekje aan een zieke; het is een vorm van omzien naar elkaar die niet in cijfers uit te drukken is. Voor de vrijwilliger zelf biedt het zingeving. Het doorbreekt de bubbel van het eigen gelijk

Vrijwilligerswerk doen kan op veel plaatsen, bijvoorbeeld in het hospice

en verbindt generaties die elkaar in het dagelijks leven nauwelijks meer spreken.

Ook in ons dorp zijn er veel vrijwilligersinstanties die je kunnen helpen bij het

vinden van passende zingeving, of dat nu een uur per week is of vier of meer. En om met een citaat uit de Bergrede van Christus te eindigen: 'Zoekt en gij zult vinden.' ■

Overlijden dominee Van der Woude

Op 1 april 2026 overleed in Drachten Cornelis van der Woude op 91-jarige leeftijd. Hij was 12,5 jaar predikant in Wassenaar in de gereformeerde Zijllaankerk, waar hij op 27 mei 1983 zijn intrede deed. Eerdere gemeenten van hem waren Dronrijp, Zwijndrecht en Drachten. Op 1 november 1995 ging hij met emeritaat. De Zijllaankerk was toen inmiddels gefuseerd met de PKN-gemeente rond de Messiaskerk. ■

ENGELN & SPOOR
UITVAARTVERZORGING

VERZORGD, CORRECT, STIJLVOL

Engelen & Spoor Uitvaartverzorging richt zich op het verzorgen van uitvaarten in Den Haag en omstreken. Wij hebben jarenlange ervaring in traditionele, religieuze en eigentijdse uitvaarten en staan garant voor een verzorgde, correcte en stijlvolle uitvoering van de uitvaart.

U KUNT ONS 24 UUR PER DAG, 7 DAGEN PER WEEK BEREIKEN:
(070) 350 70 00 - INFO@ENGELNENSPOOR.NL
WWW.ENGELNENSPOOR.NL

HET CLINGENDAELHUYNS
BENOORDENHOUTSEWEG 279 - 2596 BJ DEN HAAG

LEIDEN ■ Haagse Schouwweg 10a
(naast begraafplaats Rhijnhof) 071 576 40 47

KATWIJK ■ Blokmakerstraat 4
(Industrieterrein 't Heen) 071 403 20 44

www.keuzenkamp-marcelis.nl

Keuzenkamp & Marcelis
Specialist in gedenktekens sinds 1890

Wat staat er eigenlijk in de Bijbel?

Sinds midden oktober vorig jaar bespreekt gemeentelid Egbert Bos op verzoek van de kerkenraad met een groep van tien mensen, vrijwel allen lid van onze gemeente, elke veertien dagen in de Dorpskerk een aantal teksten uit de Bijbel.

Door Egbert Bos

Hoe lezen wij?

Wij lezen per avond drie tot vier korte fragmenten uit Bijbelboeken, analyseren deze met de vinger bij de tekst, proberen deze historisch juist uit te leggen en stellen vast wat de problemen en onduidelijkheden zijn. De manier waarop wij de Bijbelteksten bespreken is wat je zou kunnen noemen 'objectief', of: 'wetenschappelijk', en niet met het oog op persoonlijke geloofsvorming. Dat betekent trouwens niet dat je bij deze analyses niets vindt waar je zelf iets aan hebt.

Deze manier van lezen is niet het verzamelen van feiten, maar houdt steeds de vraag in hoe problemen in de tekst modern zouden worden opgelost. Belangrijk is dat duidelijk wordt hoe de Bijbel in elkaar zit (in ons geval het Nieuwe Testament), hoe deze verzameling tot stand gekomen is (de canonvorming), en wat de problemen zijn van het vertalen in de verschillende versies die wij in het Nederlands kennen.

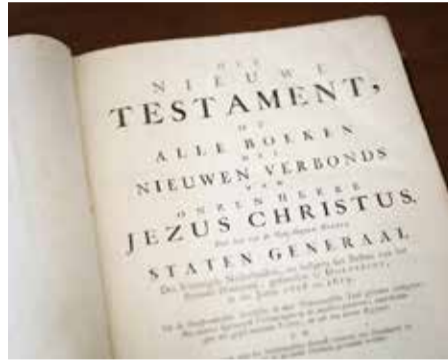
Het is ook belangrijk om bij het lezen van de teksten rekening te houden met de context ervan. Deze context is niet alleen het Romeinse Rijk, maar ook andere religieuze stromingen, met name die van de Joden en van de Gnosis (deze laatste vooral). Ook daarvan worden enkele fragmenten gelezen.

Wat lezen wij?

Wij lezen fragmenten uit Paulus' *Brief aan de Galaten*, diens *Brief aan de Romeinen* en de *Eerste brief aan de Korintiërs*; vervolgens behandelen wij

de evangeliën van Lucas en Johannes. Deze keuze geeft een goed beeld van de variëteit van het Nieuwe Testament.

Het is een veelheid van onderwerpen en thema's die aan de orde komen, zoals zonde, geloof, wet, christelijke vrijheid, koninkrijk Gods en drie-eenheid. Uiteraard kunnen wij niet alles tot de laatste letter uitdiepen (de literatuur over de Bijbel is onoverzienbaar), maar de deelnemers krijgen in ieder geval een indruk van waar de problemen liggen.

Wat is het nut?

In de besprekingen leren de deelnemers beter omgaan met de Bijbel en met belangrijke begrippen in de Bijbel. Tijdens kerkdiensten worden Bijbelteksten gelezen (meestal is een tekst dan aanwezig, niet altijd). Het zijn vaak uiterst lastige teksten (denk aan de proloog van Johannes die kort geleden gelezen is). Deze worden door de predikant meestal niet precies uitgelegd, maar zijn voor hem aanleiding om de eigen preek (of zoals het vaak heet: overweging) op te stellen. Precies analyseren leert je te herkennen waar een preek over de Bijbeltekst over gaat.

De besprekingen leiden niet tot geloofsverdieping. Daarvoor zijn andere werkgroepen en die worden ook gegeven in onze kerk. Maar ze leiden wel tot verdieping van inzicht, en tot meer plezier in het lezen van de Bijbel. Zo'n inzicht helpt je bij de kerk te blijven. ■

Pianoconcert Enrico Pace en Nikola Meeuwssen

Op 5 juni 2026 zullen Nikola Meeuwssen en zijn mentor Enrico Pace samen optreden in de Dorpskerk van Wassenaar. Op twee vleugels brengen zij Beethovens 9e Symfonie, in D-mineur, Opus 125, getranscribeerd door Liszt ten gehore. De samenwerking tussen deze twee grootheden wordt omschreven als een ontmoeting tussen meester en talent, met een intens, virtuoos en diep ontroerend resultaat. Kaarten voor dit concert kosten 30 euro (tot 12 jaar halve prijs) en zijn te verkrijgen bij boekhandel De Kler in de Langstraat, op het kerkelijk bureau en via de site van Eventbrite. ■

Drie vragen aan de lezer

In elke editie stellen we een gemeentelid drie vragen. Dit keer geeft Martha Zijlstra antwoord.

Wat is voor jou de mooiste Bijbeltekst?

"Dat is 'Mijn Heer en mijn God!' De uitroep van Thomas in het Johannesevangelie. Het bevrijdende en diepe inzicht dat Jezus niet alleen Heer is maar ook God. En dat hij zo dicht bij ons is."

Het mooiste Bijbelboek?

"Ja, dat is het Johannesevangelie. Helemaal anders dan de andere evangeliën. Het begin is zo diepgaand en zo mooi verwoord: God is bij ons gekomen, heeft onder ons gewoond. En God is ook Heilige Geest. Eigenlijk realiseren we ons dat minder, maar de hele periode van Pinksteren tot Kerst werkt de Geest in ons. Door de Heilige Geest kan ik ook Kerst en Pasen vieren. Dat doet de Geest in mij.

Als je somber bent, besef je dat niet zo, maar het komt steeds weer terug. Vandaar dat ik positief in het leven kan staan. Ik ben ook blij om in de kerk te zijn, al kan ik het woord niet altijd meer doorgeven. Vaak luister ik nog een keer de opname van de kerkdienst terug omdat ik de preek helaas niet meer goed kan verstaan. Als klein meisje had ik een heel groot geloof, maar de twijfel begon na de pensionering. Ik kon toen het evangelie niet meer doorgeven, zoals ik vroeger aan de kinderen elke morgen een Bijbelverhaal vertelde. Maar je beseft: God laat jou niet los."

Het mooiste lied?

"Daar hoeft ik niet lang over na te denken. Dat is psalm 84 en vooral de laatste drie regels van het eerste couplet; die zijn zo mooi:

Wat zou mijn hart nog liever wensen

Dan dat het juichend U ontmoet

Die leven zijn en leven doet.

Wat ik ook een mooi lied vind, is: 'Ga met God en Hij zal met je zijn'. Die gedachte draag ik mijn hele leven al met me mee."

Wilt u meewerken aan deze rubriek? Mail naar redactiegemeentenieuws@gmail.com

Lentefair brengt mooi bedrag op

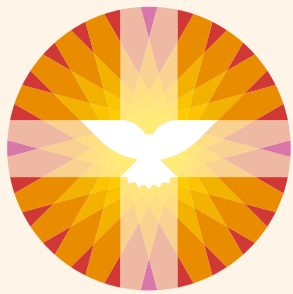
De Lentefair op vrijdag 27 maart in de Kievietkerk was een groot succes. De bezoekers bewonderden de mooie spullen en de bloemen en bollen die te koop werden aangeboden. Ook de tekeningen van de bezoekers van het inloophuis, die in de kerk werden tentoongesteld, trokken veel aandacht. Zelf waren de kunstenaars ook aanwezig om over hun werk te vertellen. De Lentefair bracht 1000 euro op. Dit geld is bestemd voor weer nieuwe kunstzinnige activiteiten voor de bezoekers van het inloophuis, waar wekelijks de deuren openstaan voor de asielzoekers op Duinrell. ■

Tentoongestelde kunstwerken

Veel belangstelling voor de Lentefair

Redactioneel Woorden

Begin mei bezocht ik de tentoonstelling *De werelden van Jan Toorop* in museum Singer Laren. Toorop, geboren op Java, was een wereldburger die onder andere in Brussel en Parijs woonde, maar ook – van 1890 tot 1892 en van 1899 tot 1904 – in buurgemeente Katwijk aan Zee. Toorop was een van Nederlands belangrijkste schilders tussen Vincent van Gogh en Piet Mondriaan. Op latere leeftijd werd de vooruitstrevende kunstenaar rooms-katholiek. Uit die periode dateren zijn spirituele werken en kruiswegstaties, waarmee hij op het doek uiting gaf aan zijn Godsvertrouwen.

Toorop laat in zijn werk zien dat je met geschilderde beelden uiting kunt geven aan je geloof en mensen kunt raken. Maar dat kan ook met woorden, zo kunnen we lezen in de pinkstermeditatie van dominee Evert Jan de Wijer op pagina 1 en 3. In 'Woorden om in te wonen' betoogt hij dat met Pinksteren een taal geopenbaard wordt die het hart raakt en onze geest vervoert. Ofwel: 'Woorden als wonderen om ons heen. Woorden om in te wonen. Dat is het wonder van Pinksteren.'

Mooie woorden die velen wellicht kunnen inspireren. Zoals ook andere woorden in dit pinksternummer hopelijk de lezer kunnen boeien, bijvoorbeeld de 151 tanka's bij de 150 psalmen van Mieke van den Berg (zie pagina 3). Veel leesplezier!

Henk Hogewoning

Kerkdiensten

Dorpskerk, Plein 3, tel. 070 - 511 35 20

Kievietkerk, Oranjelaan 2, tel. 070 - 517 97 24

Messiaskerk, Zijllaan 57, tel. 070 - 511 55 82

Alle kerkdiensten beginnen om 10.00 uur, tenzij anders aangegeven.

Let op: diensten en voorgangers kunnen wijzigen. Kijk voor het laatste nieuws op de website en/of lees PGWekelijks.

	Dorpskerk	Kievietkerk	Messiaskerk
Zondag 24 mei Pinksteren	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. E.J. de Wijer
Zondag 31 mei	ds. E.J. de Wijer	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 7 juni	Zie Kievietkerk 19.15 uur: ds. F. van Harten Cantatedienst	ds. E. de Paauw Heilig Avondmaal	Zie Kievietkerk
Zondag 14 juni	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. A. Sterrenburg (Voorburg)
Zondag 21 juni	ds. E. de Paauw	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 28 juni	Zie Kievietkerk	ds. E.J. de Wijer Kidschurch/Overvliegen	Zie Kievietkerk
Zondag 5 juli	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. E.J. de Wijer
Zondag 12 juli	ds. E.J. de Wijer	Zie Dorpskerk	Zie Dorpskerk
Zondag 19 juli	Zie Kievietkerk	ds. E.J. de Wijer	Zie Kievietkerk
Zondag 26 juli	Zie Messiaskerk	Zie Messiaskerk	ds. G.J. Schüssler (Uddel)

Palmpasenstokken en paasontbijt

Tientallen kinderen waren tijdens Palmpasen en op Eerste Paasdag aanwezig in de kerk. Tijdens Palmpasen maakten zij palmpasenstokken waarmee zij aan het einde van de dienst een rondgang binnen en buiten de kerk maakten. Een week later genoten de kinderen van een heerlijk paasontbijt in de Koorruïne, terwijl zij luisterden naar het verhaal van het lege graf. Ook zochten de kinderen buiten naar eieren. Daarmee werd het veertigdagenproject getiteld 'De weg van de hoop' feestelijk afgesloten.

Het volgende nummer... verschijnt derde week juli